

Найважча розмова —
Зі своєю совістю.
...Тепер я розумію,
Чому ти
Так кричиш уночі.
Богдан Мельничук

І. Кілер

М'яч у дворі раптово перестав стукати і вигуки постихали. Якийсь проміжок часу хлопчачих голосів не було чути, а потім вони загомоніли з новою силою. Що вигадали? Нову гру? Нехай так, адже це гупання м'яча об стіну ставало дедалі нестерпнішим. І ось запала тиша.

Двері до під'їзду будинку зі стукотом розчахнулися, двоє хлопчаків кулею влетіли туди і наввипередки помчали сходами вгору, мало не затоптуючи один одного. Сходовий марш закінчувався широченьким майданчиком, у кінці якого було видно шахту ліфта ще старого типу: напівпрозору, обтягнуту густою дротяною сіткою, з металевими дверима. Ліворуч починався новий сходовий марш.

Хлопчаки загальмували тільки на якусь мить. Тут належало поводитися тихо й обережно. У квартирі справа жила бридка самотня стара, яка завжди спиралася на палицю, котрою при нагоді могла запросто почастувати порушників спокою. Квартира зліва належала пузатому дядькові, що задихувався від ходьби сходами і майже завжди носив під пахвою шкіряну папку. Він не бив пустунів, зате регулярно скаржився батькам хлопчачої дворової «мафії». Тому двоє хлопців, тихенько промайнувши майданчик першого

поверху, обережно зайшли за ліфтову шахту в одну з найкращих схованок.

Але заскочивши за ріг, вони миттєво зупинилися. За сіткою шахти, у вузькому проході між нею і задньою стіною, на бетонній підлозі сидів чоловік. Руки складені на підігнутих колінах, голова зі скуйовдженим волоссям схилена на руки. Хлопчаки залякли на місці та злякано зашепотіли, але незнайомиць не звернув на них ніякої уваги. Він спав. На ньому була стара потерта шкіряна куртка і такі ж бували кросівки. Перед ним на підлозі стояла недопита пляшка горілки. Хлопці нерішуче позадкували, обійшли шахту і побігли вгору. Нехай цього бомжа злякається той, хто прийде їх шукати! Адже він прийде сам, отже, йому буде набагато страшніше.

Повільно відірвавши голову від колін, бородатий, ще молодий чоловік подивився вниз крізь сітку ліфтової шахти. Його погляд не блукав після важкого алкогольного сну, а спокійно, навіть байдуже ковзнув по стінах, затримався на щільно зачинених дверях під'їзду і знову сховався між колін.

Ось двері відчинились і в під'їзд увійшла літня жінка у світлому старенькому плащі зі сумкою та сіткою з продуктами. Поволі подолала перший підйом і натиснула кнопку виклику. Згори почувся характерний звук ліфта, що рушає. Стара сперлася на металеву сітку, але чоловіка, який сидів на підлозі по той бік шахти в суцільній темряві глухого кутка, бачити не могла.

Коли ліфт рушив угору, незнайомиць ще раз оглянув під'їзд і знову вкляк у попередній позі. Так ставалося щоразу, коли двері відчиняли знадвору. Тоді крізь волосся, що спадало на лоба, його погляд — надто уважний як для людини, котра випила майже пляшку горілки, — ковзав по тих, хто проходив поруч.

Та коли вхідні двері відчинилися знову, поведінка незнайомця змінилась, а погляд щось зафіксував. Цього разу він не опустив голови, продовжуючи намацувати очима те, що його цікавило. Той, хто увійшов, почав порпатися біля поштової скриньки, але, мацнувши кілька разів по кишнях, махнув рукою і, важко дихаючи, посунув сходами нагору.

Чоловік за шахтою ліфта неквапно розігнувся і сперся спиною на стіну. Рука його ковзнула за вилогу куртки, і там щось клацнуло так тихо й обережно, що він сам ледве почув. У руці матово зблискував пістолет з нагвинченим на ствол глушником.

Невисокий чоловік років шістдесяти з помітним черевцем тримав під пахвою стару, потерту, хоч і непоганої якості папку. Те саме можна було сказати і про його плащ та капелюха, якого він, зовсім захекавшись, зняв іще на сходах, відкривши лису голову.

До ліфта лисий не дійшов, повернувши ліворуч до першої ж квартири. Відмикаючи один за одним два замки, він зиркнув на годинник.

Бородатий уже стояв на ногах, тихо обійшовши стороною пляшку зі залишками питва, й коли клацнув другим замком і двері відчинились, умить опинився поруч з господарем.

Коли ствол пістолета глянув ув обличчя товстуна, йому відібрало мову. Капелюх вивалився з руки й упав на килимок при вході. Бородатий штовхнув його ногою до передпокою і туди ж показав пістолетом.

— Що... Що таке... — намагався видушити з себе господар помешкання, але його мовчки пхнули рукою. Двері зачинилися.

Вони обидва опинилися в передпокої, і незнайомиць одразу ж проштовхнув господаря далі, спрямовуючи до кімнати.

— Що, що вам потрібно? Я нічого не... — штурхан пістолетом урвав спробу господаря щось з'ясувати. Папка його також вислизнула з руки на підлогу, а ще один штурхан кинув товстого на канапу. Ковзнувши очима по стінах, зайда присів на стільчик перед ним і поклав правицю зі зброєю на коліна.

— Ромазан Володимир Павлович? — запитав тихо й незворушно.

Обличчя господаря зблідло ще більше, очі готові були закотитись, адже це означало, що незнайомец тут не помилково.

— Т-так, але...

Йому не дали навіть заперечити.

— Я прийшов ліквідувати вас.

Господар тільки судомно ковтнув, почувши це слово, яке віддавало, з одного боку, смертельним холодом, а з другого — якимось цинічним канцеляризмом. «Ліквідувати...» Здавалося, він зараз знепритомніє. Рука сама потяглася до коміра сорочки та несвіжого і немодного галстука.

«Ліквідувати!»

— З-з... За що?.. — тільки й витиснув із себе товстун, розуміючи, що поки непроханий гість не стріляє, необхідно говорити, але той не відповів.

— За що? Що вам потрібно? Я нікому нічого не зробив! — продовжував видушувати з себе господар тремтячими губами. — Я літній хворий чоловік... Навіщо мене в-ви...вбивати? Пощадіть... Беріть усе, що є у квартирі... Благаю вас, не вбивайте мене! Я нічого вам не зробив...

Він зіщулився на дивані, притискаючи руки до грудей, готовий упасти на коліна, а бородань дивився на нього байдужими скляними очима і мовчав, наче даючи жертві виговоритися. На стіні монотонно клацав маятник великого старовинного годинника,

відлічуючи, можливо, останні хвилини господаря. А той продовжував схлипувати, здригаючись в очікуванні цього останнього, жахливого моменту.

Надворі постукував м'яч, а тут усе ніби завмерло. Він сидів на стільчику, широко розставивши коліна, — худорлявий, з випнутими вилицями чоловік середнього віку, зарослий не те щоб зовсім бородою, радше добрячою щетиною — і наче вичікував, коли проб'є відповідна година.

А стрілки годинника справді рухалися до відмітки четвертої. Невже кілер цього й чекає? Злякавшись подібного припущення, глянув на годинник і господар квартири. Він знову роззявив рота, збираючись щось сказати, але спромігся лише на якісь незрозумілі звуки. Рука його потяглася до серця. А стрілка годинника пересунулася вперед на ще одну поділку. Зараз бамкне...

Але натомість тишу розірвав телефонний дзвінок у передпокої — такий різкий, що, здавалося, завібрувала навіть картина на стіні. Товстун увесь здригнувся. Бородань зреагував ледь помітним здриганням м'язів обличчя. І все. Телефон дзвонив дуже довго і нарешті таки замовк, але дзвінки відразу ж залунали знову. Господар заозирався на отвір дверей, наче шукаючи в апарата, що розривався, якоїсь підтримки. Жест рукою у той бік ніби натякав на дозвіл зняти слухавку, проте обличчя непроханого гостя залишалося незворушним.

Та ось очі незнайомця нарешті ворухнулися, відновлюючи контакт із середовищем. Він швидко підвівся, і рука, що тримала зброю, повернулася у бік канапи. Дико закричавши, товстун упав на коліна, простягаючи руки до вбивці, та, ковтаючи слова, заторохкотів:

— Я віддам, віддам! Усе віддам! Не вбивай! Знаю, за чим ти прийшов! Я все віддам! Вони тут, недалеко! Але не в квартирі! Тут, близько, в однієї людини, я там сховав... Мене не можна вбивати! Я все виправлю!

Лише я знаю, як це вчинити!.. більше ніхто не зробить! Ми підемо туди, і я віддам. Якщо треба, її можна прибрати, цю людину, і все... ніхто не знатиме... Тільки не вбивай мене! Інакше все пропало, ніхто не впорається... Я навмисне зробив, щоб ніхто не зміг...

Здавалося, гість, який вочевидь уже збирався натиснути на курок, завагався.

— Не вбивай... — підбадьорений такою реакцією, з новою силою заблагав господар, повзаючи на колінах. — Я віддам... Скільки тобі заплатять за мене? Я дам більше! У мене є гроші! Тільки пощади!

Бородань сперся ногою на стільчик, на якому щойно сидів, і поклав руку з пістолетом на зігнуте коліно.

— Гаразд, шість тисяч, — несподівано промовив таким тоном, ніби звертався не до господаря, а до стін його квартири. І повторив: — Шість тисяч.

На обличчі господаря миттєво відбився зміст сказаного. Шість тисяч! Його не вб'ють! Гроші врятують. Йому можуть подарувати життя! Лише шість тисяч!

— Шість тисяч... — повторював самими губами, схлипуючи і тремтячими руками роблячи якісь нерішучі рухи, наче не знаючи, за що взятися. Не встаючи з колін, він поповз ближче до кутка, ще раз озирнувся і заходився відривати плінтус від підлоги. Пальці його зірвались і зламався ніготь, але болю не відчув. Якби не тремтячі руки, він упорався б набагато швидше. Але гість нікуди не поспішав і не підганяв його. У самому низу стіни зачорніла щілина менш як півметра завдовжки та кілька сантиметрів заввишки. — Шість тисяч... Я дам тобі... десять! Трин... Чотирнадцять тисяч! У мене є майже п'ятнадцять! Це все, що маю, тільки не вбивай мене...

Крізь щілину з пустотілої стіни-перегородки між кімнатами господар витягав одну за одною пачки грошей, запаяні в поліетилен. Нарешті пачки закінчилися.

— Там більше нічого нема... — він продовжував тремтіти. — Ви можете перевірити... У мене більше взагалі нічого нема! Ви казали шість тисяч, а тут... Усе...

Він пхав руку у щілину, демонструючи, що там пусто.

— Фортепіано, — перебив бородань.

Інструмент стояв у протилежному кутку.

— Форте... Там нічого нема! — вигукнув господар. — Я чув, що у піаніно часом ховають, але... Там нічого не сховано! Ви можете перевірити... Нічого!

На обличчі чоловіка з пістолетом не ворухнувся жоден м'яз. Не прочитавши з його виразу ніякої підказки, товстун, який уже сидів під стіною на підлозі, спробував зустрітись з ним очима. Бігме, він не знав, що ще можна сказати цій людині. Проте перший жах якось минув.

— Ну, якщо вам треба, забирайте... Звичайно! Беріть і його собі... Форте...

Він несміливо штовхнув пакет із грошима по підлозі у бік бородатого. Той лише скосив на гроші очі та знову промовив ні до кого:

— Гроші не ті. Інструмент також...

Господар роззявив рота.

— Й-як... Як н-не ті? Що ви м-маєте на увазі? Це д-долари... Справжні... Купюри нові... Які ви хочете г-гроші? Кращих не буває!

— Шість тисяч карбованців, — голос незнайомця, як і погляд, був наче неживий.

— Карбованців... — повторив господар. — У мене стільки нема... Але ж... долари...

Він миттю підхопився на ноги, та від хвилювання заточився і мало не впав. Висунувши шухляду комода, витягнув з-під білизни інші папірці й нерішуче простягнув бороданю.

— Ось, тут усе, що є, трохи більше як дві тисячі, але долари кращі... — заходився відкривати кілерові Америку, доки той не промовив майже по складах:

— Це гривні. Я казав — карбованці.

— Карбованці... — повторив товстун.

Тепер у нього був такий вигляд, наче його лупнули по голові чимось важким.

— К-карбованців давно н-нема... Д... де ж їх узяти? Та й на них ви нічого не купите! Зараз вони вже не ходять. А ось долари...

Напевно, він вирішив, що кілер не сповна розуму. Тон господаря став запобігливим, наче він хотів підлеститися до того, хто погрожував йому зброєю.

— Фортепіано також не годиться, — без жодної емоції проказав гість.

— А... А яке вам потрібно?

— «Україна», чорне.

— Це краще! — захоплено вигукнув товстун, наче в нього лише тепер прорізався голос. — Це «Петрофф»! ...найвідомішої фірми! Воно новісіньке! Його не можна навіть порівняти з «Україною»! Тут таке звучання! Зараз п-продемонструю вам. Ви мене так перелякали, руки тремтять... але послухайте, як звучить...

І він, підскочивши до інструмента, підняв кришку, але клавіш встиг лише торкнутися, так і не видобувши звуку.

— Я не тямлю в цьому! — відрубав бородань. — Те, що ви пропонуєте, мені не потрібне.

Господар квартири наче знову вловив у його монотонному голосі якісь загрозливі нотки, тому в очах укотре промайнув переляк.

— Так... а... де ж мені взяти... я не... Я не зможу дістати з-зараз...

— А ти напружся. Напружся...

Лише тепер кілер глянув йому в очі. Їхні погляди зустрілися. Напевне, товстун побачив у них свою смерть, бо погляд його і вираз обличчя почали миттєво змінюватися. Очі широко розплющилися, рука, що тримала пачку грошей, стислася, зминаючи купюри, а рот, хоч і роззявився, вимовити бодай слово вже не міг.

— Я... По...

Це виявилось ніби сигналом. Гість швидко підняв руку і пістолет наче плюнув у живіт жертви. Господар помешкання хапнув повітря, обличчя його перекинуло, і він, відкинутий ударом кулі назад, осів по стінці комода на підлогу. Тепер його обличчя висловлювало німе здивування. Він часто дихав, хапаючи ротом повітря і гакаючи під час вдиху. Очі раптово почали панічно блукати по стінах, ніби він сподівався відшукати там якийсь порятунок. Кілька разів навіть мацнув підлогу, немовби збирався перевернутися на бік, потім руки обвисли. Дихання на якусь хвилину почастишало, потім стало рідким та глибоким. Тепер він дивився на свого убивцю байдуже і спокійно.

Чоловік у шкіряній куртці без будь-яких емоцій спостерігав за результатом своєї праці. Ноги жертви несподівано виструнчилися, пальці рук напружилися, після чого все тіло поступово розслабилось. Він більше не дихав.

Убивця зняв ногу зі стільчика і, ступивши кілька кроків, байдуже глянув на жертву. Рука з пістолетом ворухнулась, але контрольного пострілу він не зробив. І пістолет не полетів на коліна жертви. Натомість бородань поклав зброю у кобуру, застібнув блискавку й рушив до виходу. Але біля дверей стишив ходу та обернувся. На підлозі біля тіла лежав поліетиленовий пакет із грошима.

Кілер вагався недовго: повернувшись, підняв пакунок з валютою. Гривневі купюри так і залишилися

валлятися на підлозі. Поміж них зупинилась і маленька блискуча гільза, при пострілі викинута з патронника. Бородань задер куртку, скрутив пакунок з доларами й запхав його за ремінь джинсів. Неквапно зігнувшись та відкинувши пальцем, наче якийсь непотріб, п'ятдесятигривневу купюру, підняв блискучу гільзу й опустив її до кишені. Погляд його зосередився на папці. Присівши на краєчок стільчика, наступив кросівкою на її кутик і потягнув за облізлий шкіряний хлястик. Брови кілера здивовано ворухнулись. У папці лежав закордонний паспорт. Новенький, із блискучими літерами на палітурці. З нього стирчав складений навпіл тоненький аркушик з якимись штампами. Це був квиток до Сполучених Штатів.

Дзвінок у двері різонув по вухах голосно і так несподівано, що бородань мимоволі здригнувся. Хоча, здавалося, не мав нервів. Рука сіпнулася до зброї, та за мить він знову став собою. Документи опинилися в кишені, а кілер підвівся і завмер на місці. Дзвонити перестали й відразу ж у двері загупали — голосно і наполегливо. Він стояв і чекав — знову спокійний та незворушний, лише пальці зручніше обхопили рукоятку зброї.

Двері почали здригатися, наче їх справді хотіли висадити. Раптом з-за дверей почувся галас суперечки, серед якого явно виділявся жіночий голос. Гупання припинилось, а за тим стихла і сварка. Стукнули двері під'їзду та ще одні — очевидно, квартири навпроти. Запала тиша.

Бородань ще раз озирнувся на труп господаря, сховав пістолет, тихо прочинив двері й, оглянувши порожній під'їзд, вийшов із помешкання.

Молодик з борідкою у джинсах та шкірянці не був кілером-профі, проте ніхто з нечисленних пасажирів тролейбуса, придивившись до його худого і, здавалося,

змарнілого обличчя, не помітив би навіть сліду хвилювання. За вікном пропливали будинки, проходили люди. Він їх не помічав. На одній із зупинок чоловік підвівся і вийшов у натовп. Проходячи повз урну для сміття, майже непомітним рухом опустив туди зім'ятий папірець. Як для папірця він виявився на диво важким і, розштовхавши інші, з виду схожі на нього, упав на дно урни. У нього були загорнуті ключі від квартири з трупом. Кілер загальмував. Рука його зробила зусилля, зминаючи в кишені щось тверде. Небагато людей викидають до урни закордонні паспорти із квитками до Сполучених Штатів, проте той, хто це зробив, не був схильний замислюватися над нестандартністю вчинку.

...Безлад середньої вираженості був, напевно, властивий цьому помешканню. Повісивши на вішалці при вході куртку, він пройшов до кімнати. Вийняв з кобури під пахвою пістолет і, відкрутивши глушник, кинув їх на диван, туди ж полетів пакет з доларами. Сам він упав у крісло, поклав пістолет на коліна і заплющив очі. За вікном проїжджали машини, іноді долинали якісь голоси. Він не спав. Не було тієї характерної для сну повної розслабленості м'язів, відповідного ритму дихання. Ну і до того якогось моменту рука його, що тримала зброю, напружилася, ворухнулась, але потім знову розслабилася і застигла.

Просидівши так майже годину, він розплющив очі. Поклавши пістолет на стіл, перейшовся квартирою. На полиці шафи стояла пластмасова коробочка. Думаючи про щось своє, він механічно взяв її, покрутив нею і, не відкриваючи, поставив на місце. У того, хто кілька годин тому холоднокровно, наче запрограмований робот, натискав на спуск, забираючи людське життя, тремтіли пальці, обличчя було бліде, а на скронях проступили крапельки поту.

Відтак він увійшов до ванної кімнати і відкрутив на повну кран з теплою водою, набираючи ванну, а сам, скинувши одяг, надовго застиг перед дзеркалом. Можливо, намагався відшукати на обличчі сліди бодай якогось хвилювання або невпевненості. Судячи з усього, це йому не вдалося.

Ванна набралася майже повна, і він занурився у теплу воду. Стоячи перед дзеркалом, бородань устиг змерзнути, від чого бліда шкіра його жилявого тіла вкрилася «сиротами» і почала тремтіти. Тепер його обличчя висловлювало явне задоволення, однак насолодитися ефектом він собі не дав. Рішуче розплющивши очі, взяв з полиці на стіні пачечку лез для гоління і витягнув одне. Розглядаючи, потримав міцно затиснутим у пальцях. Лезо було імпортне — блискуче та гостре, а очі цієї людини дивилися на нього так, наче за мить воно мало перетягти вени на зап'ястях.

Зібравшись із духом, він заклав лезо у станок, намастив обличчя милом і почав голитися.